

Liksom under föregående koralveckor inramades varje dag av tidegudstjänster, matutin och completorium. Häri deltog även en rätt stor skara församlingsbor. Följande föredrag höllos: prof. A. Nygren över: Troslov och trosbekännelse, kyrkoh. K. Peters över: Kyrkoliv och trosbekännelse, Kyrkoherde A. Blomquist över: Kyrkoliv och syndabekännelse. Dessutom höll pastor A. Adell vid K. S. Vs:årsmöte, som var förlagt till en av dagarna, ett uppmärksammat föredrag om: »Det gamla svenska söndagskyriet.» Vid den högmässa med nattvardsgång, som förlagts till tors-

dagen den 9, predikade H. H. biskop Rodhe.

Mycken tid var anslagen till övningar koralång och tidegårdssång, vilka övningar leddes dels av pastor A. Adell, dels av musikdir. Ragnar Blennow. Kantor A. Runbäck gav ett par orgelkonserter, livligt uppskattade av deltagarna.

Styrelsen har under året bestått av Prof. A. Nygren ordf., kyrkoh. J. Hartler v. ordf. och kassaförvaltare, samt stiftsadj. B. Astrand. Suppleanter ha varit kyrkoherdarna G. Rosendal och A. Melin, domkynkovicestador A. Adell samt kyrkoadj. E. Wickström, sekr. E. W.

Recensioner.

För unison kör.

Thorvald Aagaard: Fyretve Melodier till Bibelhistoriske Sange. Vilh. Hansens forl., Köpenhamn. Kr. —.

Häftet innehåller fyrtio små sånger till »bibelhistoriska» texter, av vilka de allra flesta, nämligen 33, äro av Grundtvig, de övriga av Brorson, Ingemann o. a. Texternas innehåll sträcker sig i historisk följd från paradiset över patriark- och profettiden och Jesu födelse till den första pingstdagen. Tonsättaren har en påfallande melodisk begåvning, som förstår att lyckligt förena det folkliga och det stilfulla. Han har lyckats skapa en samling av verkliga små sångpärlor; man kan näpeliggen tänka sig en bättre biblisk historia i toner för barn än detta verk. Ett särskilt erkännande är värt, att sångerna trots sina ibland för åtminstone svenska öron kraftigt naiva texter, dock genomgående ge ett så värdigt intryck. Den melodiska och harmoniska utformningen är av en påfallande ädelhet; i det harmoniska röjes underfundighet en viss likhet med praetorianska koralättningar. Samlingen är väl värd att göra bekantskap med!

C. E. R.

För blandad kör.

Jacob Nyvall: Tio hymner till texter ur Den Heliga Skrift. Nord. Musikf. O,15—0,25 pr styck.

Hymntexter ur Bibeln är en borgen för att på texternas fullödighet ingen vank finnes. Det är glädjande att de kyrkliga komponisterna alltmer börja använda sig av Skriftens rikedom av för tonsättningar lämpade bibelord. I föreliggande serie äro alla texterna ur Bibeln företrädesvis ur Psalmerboken. Vidare äro hymnerna fördelade på olika söndagar efter detempore-princip, vilken även detta är högst tacknämligt och både ökar och underlättar användandet.

Det gemensamma intrycket av hymnerna är gott. Den första: »Så länge jag teg» (Botdagen) är utan tvivel samlingens bästa nummer. Den kan kallas nära nog klassisk i sin strukturella fasthet med de två imitatoriskt hållna rampartierna omkring en mellandel, som verkningsfullt och i nära anslutning till texten bygges upp mot en klimax — »— då uppenbarade jag min synd» — vilken i senare delen får sin motsvarighet i stället — »— då förlät du mig min synds missgärning —». Tonsättarens tolk-

ning av psalmorden är sådan, att den berättigar till omdömet: en skön, djupt gripande botdagssång! — N:o 3: »Allenast hos Gud har min själ sin ro» (4 sönd e. Trett.) såväl som n:o 5: »Bliv kvar hos oss» (Ann. Påsk) utmärka sig genom en tilltalande enkelhet och skönhet, till n:o 4: »Helig, helig, helig» (Tref.-sönd.) har Nyvall använt Upp. kap. 4, vers 8 till en trefaldighetshymn, i vilken ett unisont tersanctus omramar mellanpartiet, där även växling mellan mans- och damkör förekommer. N:o 7: »Kommen till mig» lider i början av en viss osjälvständighet. — Bradshaws bekanta tonsättning kommer i tankarna — och även fugatot i mitten har samma fel: det är Morén som går igen i tema och genomföring. I femte takten före slutet kommer Giss-dursackordet nästan som en överraskning. Den står ej fullt i överensstämmelse med textordet »ro» strax förut. — N:o 9: »Vem har jag i himlen förutom dig?» (1 sönd. e. Påsk) är det störst anlagda av numren. Den är tredelad i formen: första delen är komponerad över sv. ps. 45: 8, vilken som c. f. ligger i tenorstämman. De övriga stämmorna kontrapunktera — i överstämman icke utan en stelhet ställvis — med Davidspsalmsens ord. Den fugerade mitteldelen bygger på ett tema med en expressiv melodik och i sista korta delen, som är en repris av första delens begynnelse, har c. f. placerats i basstämman. — En vacker avslutning har samlingen fått i n:o 10: »Se, jag står för dörren» (3 sönd. e. Tref.) Texten har erhållit ett välfångat musikaliskt uttryck: så t. ex. i första motivets tonupprepningar och i slutkadensens frågande karaktär.

C. E. R.

Obekant mästare: Julsång. Pris Kr. 0:15.

Mikael Praetorius: In natali Domini. Kr. 0:15.

Albert Runbäck: Ara. Kr. 0:25.

Kommen och tillbedjen. (Inledningskör

på julafton. Preludium till Sv. ps. 54 eller 63.) Kr. 0:25.

Samtliga å Nord. Musikf., Stockholm.

Set Svanholm har givit svensk text till en julsång från omkr. 1600. Den enkla körsatsen med sin barnsligt rörande text är synnerligen lämplig att uppföra i samband med något julspel och bör då utföras i växelsång av två körer.

De gamla mästarnas homofona körverk ha ju i allmänhet ett mycket enkelt harmoniskt underlag. Men trots de små medel, varmed de utformats, äro de genom sin originella rytmik alltid lika intressanta att stifta bekantskap med. I Mikael Praetorius' sättning till den gamla julsången: In natali Domini är det just genom kontrastverkan i rytmen, som musiken förmår återgiva det dramatiska i texten.

Ara och Kommen och tillbedjen äro två kompositioner från vitt skilda perioder i den kände Båstadskantorns liv. Den förstnämnda är ett klangfagert ungdomsverk. Men redan här varslas kompositörens förkärlek för polyfon stil. Det andra verket tillhör Runbäckes senare produktion och är en koralbearbetning för blandad kör och orgel. Julhögtiden har här fått ett värdigt preludium för sina gudstjänster. Det kan med fördel sjungas av mindre körer.

I. J.

Josef Jonsson: Jubilate, rysk vespersång (bearbetning). Nord. Musikförl. Kr. 0:25.

Den välkända hymnen har av Josef Jonsson arrangerats för blandad kör så att cantus firmus antingen sjunges av sopran-alt, endast tenor eller endast alt, under det att övriga stämmor sjunga con bocca chiusa. Endast jubilate och coda sjungas av hela kören. Melodin avtecknar sig mjukt mot den diskreta bakgrunden.

I. J.

Zwölf geistliche Lieder Paul Gerhardts für gemischten Chor, zwei Violinen und Orgel ad libitum gesetzt von Johann Georg Eberling. Bärenreiter — Ausgabe 775.

Johann G. Eberling (f. 1637), som 1662 efterträdde Johann Crüger som musikdirektor vid Nicolaikirche i Berlin, utgav 1666/67 en samling »Geistliche Andachten» av Paul Gerhardt i sexstämmig sättning. Ur denna 120 n:r omfattande samling har Konrad Ameln gjort ovanstående urval, som helt vill tjäna praktiska ändamål. Sångerna, av vilka flera ännu begagnas i Tyskland som församlingssånger, äro satta för fyra sångstämmor och två stråkar och härtill kan ad lib. komma orgel, för vilken emellertid ingen särskild stämma är utskrivnen. Spelaren får således härvid en nyttig övning i att omvandla den besiffrade basen till ackordiskt underlag för de övriga stämmorna, en övning, som även utgivaren har åsyftat. Körsatserna äro ingalunda svåra, stråkstämmorna ej heller och inga hinder av oöverstiglig art finnas sålunda för ett rikligt användande även i små förhållanden av denna samling körsatser från klassiskt tidevarv.

C. E. R.

För manskör.

Bengt Carlsson: Sälj i sol. Nord. Musikf. Kr. 0:20.

Bengt Carlsson: Serenad. Nord. Musikf. Kr. 0:30.

Med ovanstående två kompositioner för manskör har Bengt Carlsson, en nutidsfinne av beaktansvärd musikalisk och konstnärlig kvalitet, skapat ett värdefullt tillskott till den finska musikens naturbetonade manskörslyrik. Den förra, »Sälj i sol», är en kongenial förtoning av en Jarl Hemmerhymn till sålgen, »vårens väna fackla», en dikt som redan i sig bär ett rikt mått av musikalisk rytm och melodi. Första tenorstämman är omväxlande med första basstämman melodiförande, andra basen har mestadels längre liggande brumtoner och

de övriga stämmorna få ett av diktens första tre, på varandra följande fyrstaviga ord bestämt, mera ackompanjerande motiv i jämna åttondelar. — I »Serenad», till text av Uno Sandkulla, får musiken sin stämning av diktens begynnelseord: »Juninattens drömljus — — —». I sången lägger man märke till bl. a. basens pizzicatoimitationer, några barytonsoloinlägg och den vackra konstnärliga (icke dynamiska!) stegringen till sluttaktens sjustämmighet.

C. E. R.

Hymnologi.

S. Widning: Dansk Messe, Tide- og Psalmesang 1528—1573. Vol. II. Psalmesangen. Levin & Munksgaards Forlag, Köpenhamn 1933.

I denna tidskrift (ärg. 1934, s. 13 f.) har tidigare anmälts första delen av detta arbete, som behandlade mässan och tidegärden — den *gamla sången*. Nu föreligger sedan någon tid verkets senare och avslutande del, i vilken författaren lämnar en ingående redogörelse för den evangeliska kyrkovisan — den *nya sången*. I ett viktigt avseende har författaren lyckats avgjort bättre med denna senare del, nämligen i fråga om överskådligheten. I detta hänseende är den nya delen fullt tillfredsställande. Materialet i denna del har förvisso ock varit avsevärt lätthanterligare än i den förra. Boken lämnar efter en kort inledning om »den nye Sang» en grundlig redogörelse för innehållet i Danmarks psalmböcker från och med Claus Mortensøns Psalmebog (1529) över Malmöpsalmboken (1533) och Taussens Psalmbok (första, nu förlorade uppl. 1544) till och med Thomissøns Psalmbok (1569). För varje psalmbok uppdelas materialet synnerligen överskådligt efter källorna. Bokens senare del avhandlar efter några allmänna anmärkningar om melodierna i den äldsta lutherska kyrkosången de särskilda melodiernas historia. En förteckning över den anförda litteraturen samt en alfabetisk översikt över en del litur-

giska och musikaliska facktermer, för vilken lekmannen säkerligen är mycket tacksam, samt ett namn-, sak- och textregister avslutar arbetet.

Att ingå på detaljer är givetvis här omöjligt. Som helhetsomdöme må sägas att författaren med denna del givit en lätt-

hanterlig och ytterst värdefull framställning av ett utomordentligt intressant kapitel i den danska reformationshistorien. Att boken har mycket av intresse även för oss svenskar bör utan vidare vara tydligt.

Knut Peters.

Meddelanden.

Val. Till innehavare av förenade tjänster ha utsetts i Bankeryd, Jönk., N. Johansson, därst.; i Gårdsby, Krb., Sture Johansson, Angelstad; i Muskö, Sthm, J. Eliasson, Romfartuna; och i Ullene, Skb., H. Brunnegård, därst., samt i Kumla, Örebro, Rolf Forssman, Bettna.

Ett apropå till Bach-jubiléet. I dessa dagar, då 250-årsminnet av J. S. Bachs och G. F. Händels födelse firas i den musikaliska världen, nyligen exempelvis genom framförandet i huvudstaden av Johannespassionen, torde det kunna vara av visst intresse att erinra om hur 225-årsminnet av de båda stora tonsättarna firades för 25 år sedan och i landsorten närmast Örebro. Bachs Johannespassion upplevde då och just i dessa dagar i Örebro orkesterförening under musikdirektör Adolf Andréns ledning ej mindre än 7 repriser efter varandra, nämligen i Kumla, Nora, Linde, Arboga och Köping resp. 19, 20 och 28 mars samt i Örebro 9 och 10 april. Handel firades likaledes i slutet av året genom ett lika många gånger upprepat framförande av hans mest framträdande verk, Messias, i Örebro, Kumla, Motala, Skenninge, Arboga och Linde. Solister voro i båda fallen Sveriges dåvarande främste för att icke säga ende »evangelist», Nils Fahlman, fröknarna Tideström och Lundegård samt herrar Helleday och Sandin. Icke minst anmärkningsvärt i detta i och för sig tillräckligt remarkabla musikaliska evenemang — i landsorten och för 25 år sedan! — är uthålligheten hos samtliga medverkande — kör, orkester, solister och dirigent — att efter de helt visst krävande resorna till de olika platserna utom Örebro kunna prestera dubbla framföranden per dag.

R. F.

K. S. V:s andra kyrkomusikdag i Lund 28/3 1935. Ordf., prof. A. Nygren, hälsade de närvarande välkomna och skisserade i en kort resummé det arbetsprogram som var uppgjort för hösten.

Fil. lic. Sten Broman besteg därefter talarstolen och höll ett föredrag över ämnet: »J. S. Bach, den lutherska kyrkans störste tonkonstnär. »Talaren skildrade i korta drag Bachs liv under Weimar-, Köthen- och Leipzig-perioderna samt redogjorde för hans utveckling som kompositör. Bachs stil är influerad av barockstilens allmänna karaktärsdrag, och utmärkes alltså av en stark kontrastverkan mellan starkt forte och svagt piano. Detta bör alltså komma fram vid återgivande av Bachs verk. Talaren betonade vidare Bachs praktiska inställning vid orgelkonstens utövande, hur han som kontrollant vid orgelbyggen ivrade för starka orglar med rika registreringsmöjligheter. För att förstå Bach som kompositör, måste man, framhöll talaren, alltid minnas två grunddrag, som utmärkte honom: hans personliga religiositet, som var strängt lutherskt färgad, och hans mysticism som gjorde att han med förkärlek valde ämnen, som handlade om döden och evigheten. Talaren redogjorde dessutom för de viktigaste av Bachs kompositioner.

Sedan ordföranden avtackat Lic. Broman, redogjorde domkyrkokapellmäst. J. Hedar för de båda Bach-kantater (nr 4 och 106), som senare på kvällen skulle komma att utföras i Domkyrkan. De utmärkas för en kärv, osentimental stil och äro goda prov på den manliga, protestantiska trosvisshet, som utmärkte Bachs kompositioner. Fru M. Palm, fröken M. Lundell och hr T. Hagnell illustrerade med sång den utmärkte framställningen.

Till sist avtackade ordf. domkyrkokapellmästare Hedar.